

Határtalanul 2023

Iskola neve: Debreceni Kazinczy Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

A pályázat címe: „Erdély értékeinek megismerése 2023/1”

Pályázati azonosító: HAT-KP-1-2023/1-001640

Időpont: 2024. június 04-09.

Létszám: 20 diák + 2 kísérőtanár

Szállás: Patakmenti Panzió

I. Előkészítő szakasz

Előkészítő órákat tartottunk osztályfőnöki órán, történelemórán, illetve irodalomórákon; február 28-a és március 14-e között. Ezekben a foglalkozásokon Erdély nevezetességeiről készült ppt segítségével, valamint a Határtalanul Barangoló digitális tartalomtár feladatai révén (pl. Erdély nemzetiségei; Az Erdélyi Fejedelemség várai; Erdély összefoglaló; Erdélyi városok; Erdélyi FormaKincs; Erdélyi konyha; Elkaplak, holló) szereztek ismereteket a gyerekek Erdélyről, az erdélyi magyarságról. Az interaktív feladatok megoldására történelem- illetve osztályfőnöki órán került sor. A gyerekek csoportokban dolgoztak saját eszközeiken, majd közösen ellenőrizték, beszéltek meg az egyes feladatok során szerzett ismereteket. Irodalomórán erdélyi magyar írókról és műveikről szóló kvízt oldottak meg a gyerekek, osztályfőnöki órára pedig Erdély térképét, nevezetes dátumait, híres szülőit, illetve néprajzi tájait és viseleteit bemutató falit készítettek a gyerekek.

Az említett előkészítő foglalkozásokon:

- új ismereteket szereztek a gyermekek a mai Románia területén élő magyarság lélekszámáról, az államhatáron túli elhelyezkedés történelmi okairól; az ott élő magyarság életmódjáról, vallási hagyományairól, kézműves mesterségeiről, folklórjáról;
- a tanulók prezentációkat készítettek a kirándulás programelemeiről, amelyek segítségével részletes információt hallhatott minden utazó diák azokról a településekről is, amelyeket az út során meglátogattunk;
- megbeszéltük a toleráns viselkedés szabályait – alkalmazkodás egymáshoz az utazás, az étkezés, a pihenés, a szabadidő alkalmával;
- megismerték a gyermekek a buszos utazás etikai kódexét.

II. A tanulmányi kirándulás megvalósulása

1. nap (június 4.):

Debrecen – Nagykereki határátkelő – Király-hágó – Bánffyhunyard – Korond

Az első nap hosszú utazását először a *Király-hágó*n egy pihenővel szakítottok meg, ahol a hegyvidéki tájat csodálhattuk meg.

Ezt követően ***Bánffyhunyardon*** álltunk meg. Itt a város központjában lévő, Árpád-kori alapokon nyugvó református templomot látogattuk meg. Kalotaszeg legnagyobb templomáról, annak történetéről Jakab Mihály Gyula parókus lekipásztor mesélt nekünk. A templom külső és belső szépsége Kalotaszeg múltját és jelenét is felvázolta előttünk. Különösen lenyűgöző volt a több mint kétszáz, kézzel festett mennyezeti kazetta.

Késő délután érkezünk meg *Korondra*. A Patakmenti Panzióban szállásoltak el bennünket. A panzió tulajdonosa és családja meleg vacsorával várt minket, és nagy szeretettel, figyelemmel gondoskodott rólunk az elkövetkező napokban: kényelmes szállással biztosították a pihenést, és bőséges, finomabbnál finomabb reggelit és vacsorát kaptunk mindennap.

2. nap (június 5.):

Korond: Sportnap – túra a Csiga-dombra – Nemzeti Összetartozás Napja

Ennek a napnak a programja a korondi *sporttelepen* és -csarnokban valósult meg. A közös mozgásra a velünk érkező diákokkal, valamint a helyi iskola tanulóival együtt került sor. Először sorversenyben mérhették össze ügyességüket és gyorsaságukat a gyerekek, majd a focié lett a főszerep. Nagy lelkesedéssel vettek részt a gyerekek a versengésben, melynek köszönhetően csapatunk ért leggyorsabban célba a sorversenyen. Bár elsődlegesen a közös játék öröme volt a fontos (nem is hirdettek győztest, és nem volt vesztes sem), mégis nagyon örültünk a sikerünknek.

Az ebédünk szendvics, alma, csokoládé volt.

Ezt követően kísérőnk vezetésével a „székelyek aranyáról”, az argonit bányájáról híres *Csiga-dombra* mentünk fel. A tanösvényen történő több kilométeres túrát a nagy meleg kicsit nehezítette, de a dombról elének táruló panoráma feledtette a fáradtságos utat.

A visszafelé történő séta közben kis szabadidőt kaptunk, így megismerhettük a helyi árusoktól, készítőktől a korondi jellegzetes ajándéktárgyakat: a titkos lakattal ellátott fadobozkát, sókészítményt, a bőrből, taplóból készült tárgyakat, fazekastermékeket. Többen vásároltunk is ezekből a termékekből.

A szálláson történő rövid pihenő és finom vacsora után ismét útra keltünk: visszasétáltunk a helyi *Művelődési Központba*. Itt egy emlékezetes esten kaptunk ízelítőt Korond népdalaiból, táncaiból, valamint a helyi fúvószenekar repertoárjából. A csárdás lépéseit a vállalkozó kedvű gyermekek meg is tanulhatták. A polgármester úr köszöntőjében kiemelt szerepet kapott a nemzeti összetartozás napjáról való megemlékezés. Az est végén közösen énekeltük el a magyar és a székely himnuszt, végezetül a *Nélküled* című dalt, amely az összetartozás érzését erősítette meg mindannyiunkban.

3. nap (június 6.):

Korond – Gyimesbükk – Csíkszentsimon – Csíksomlyó – Korond

A reggeli elfogyasztása után indultunk napunk első helyszínére, **Gyimesbükkre**, az Ezeréves határhoz. Az itt látható 30-as vasúti őrház, ami a legkeletibb ilyen őrháza az egykori MÁV-nak, azaz a Magyar Királyi Államvasútnak, és egyben az Ezeréves határ legfontosabb szimbólumává vált. Az őrházban található vasúttörténeti kiállítás tárgyait Bilibók Ágoston gyűjtötte és rendszerezte; illetve ő írta meg a vasút történetét is. A helyszínt is ő maga mutatta be nekünk. Az őrház épület pincéjében egy lőrészekkel ellátott bunkert alakítottak ki a II. világháborúban, azt is megnézhatték a gyerekek. Az őrháztól vezet felfelé az a meredek lépcső, melyen az éppen felújítás alatt álló Rákóczi-várhoz juthatunk el. A munkálatok miatt azonban ez nem látogatható.

Ezt követően utunk **Csíkzsentsimonra** vezetett, ahol a gyerekek a helyi termelők „pityókájából” készülő Csíki Csipsz gyártási folyamatát figyelhették meg, melynek végén meg is kóstolhatták a székely finomságot. Ez alatt az idő alatt a kísérő pedagógusok a Csíki Sör készítésének rejtelseibe nyerhettek betekintést. A látogatás végén csipszet kapott kóstolóba mindenki.

Ezt követően a Kárpát-medence zárandokhelyére, **Csíkksomlyóra** vitt utunk, ahol a „Napba öltözött Boldogasszony” szobrához járulhattunk a ferences kegytemplomban. Idegenvezetőnk mesélt a templom és a búcsú szakrális jelentőségéről, történetéről. Ennek során megtudhattuk, hogy itt őrzik a világ egyik legnagyobb méretű kegyszobrát, a csodatévő Mária-szobrot, amelyet a XVI. században hársfából faragtak.

A hosszú utazás után tértünk vissza szállásunkra, ahol finom vacsora és kellemes pihenés várt ránk.

4. nap (június 7.):

Korond – Székelyderzs – Fehéregyháza – Bözödújfalu – Kőrispatak – Korond

Székelyderzsen, az unitárius erődtemplomnál kezdtük aznapi kirándulásunkat. Idegenvezetőnkől megismerhettük a település és a templom történelmét, az épületegyüttes egykori szakrális és védelmi funkcióját. Megtudtuk azt is, hogy a vártemplom az egyetlen olyan romániai magyar műemlék, amely az UNESCO világörökség kincsének a része.

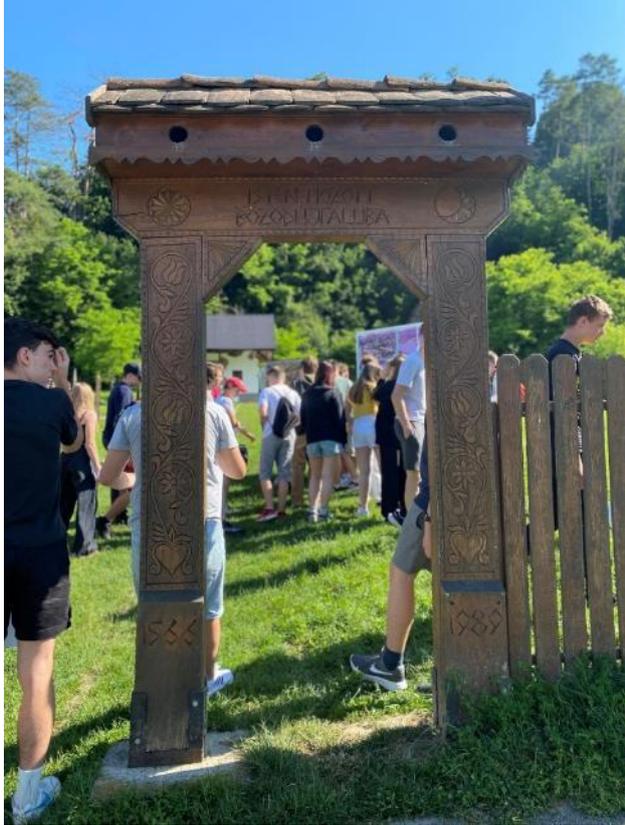

Ezután **Fehéregyházára** utaztunk. Ennek a településnek a közelében látták utoljára életben Petőfi Sándort, ezért jött létre az emlékkert és benne a Petőfi Múzeum és Emlékpark, ahová az Ispán-kút mellett (feltehetően ennek közelében halt hősi halált Petőfi Sándor) elhaladva jutottunk el.

Következő állomásunk a romániai falurombolás jelképévé vált **Bözödújfalu** volt, ahol „Lajoska” (Szócs Lajos, a Kőrispataki Szalmakalap Múzeum alapítója) megrendítő elmesélése alapján ismerhettük meg az egykori falu elárasztásának történetét. Döbbenetes látvány volt az emlékkertben a sok kopjafa. Minden egyes kopjafa egy-egy falubéli épületet jelképez, elhelyezkedésük is az eredeti helyüket őrzi. A kopjafák között sétálva megkerestük többek között az iskolát is. Az emlékkertben „siratófal” hirdeti a falu létezését: „A tó fenekén Bözödújfalu nyugszik...” (Sükösd Árpád). Ennél a

siratófalnál minden év augusztusának első szombatján a falu egykori lakói találkozót tartanak. A falu helyén keletkezett tározóban az egyik egykori templom tornya még kimagasodik a vízből, és örök mementóként áll árván, figyelmeztetőn.

Kőrispatakra igyekeztünk ezután, a Szalmakalap Múzeumba. Lajoska megismertetett bennünket a szalmakalap és az egyéb szalmatárgyak alapanyagával, az elkészítés módjával. Segítői a gyakorlatban is megmutatták a készítés folyamatát. Bemutatóján gitározott és énekelt is nekünk. Aztán ki is próbálhattunk különböző technikákat. Készíthettünk szalmaangyalkát, csillagot. Éhünket lángossal csillapíthattuk. A

múzeumban láthattuk a világ legnagyobb szalmakalapját is egyéb más szalmából font fejedők és használati tárgyak között. Az egyik diákunk fejére tehetett egy völegényi kalapot is. A múzeum udvarán pedig újabb érdekesség is fogadott bennünket: kis irányjelző táblák mutatják azon települések neveit a világ különböző pontjairól, ahonnan meglátogatták a múzeumot. A 0-kilométer is megtalálható a múzeum udvarán. Ezután ihattunk a csodakút frissítő vizéből, majd egy malom működését is láthattuk.

Élményekkel telve tértünk vissza a szállásunkra.

5. nap (június 8.):

Korond – Farkaslaka – szénégetők – Szováta – Korond

A reggeli után első utunk **Farkaslakára** vitt. Tamási Áron életútjáról Hadnagy Júlia népművelő mesélt nekünk. Figyelemmel hallgattuk, és fedeztünk fel minden relikviát, ami az író emlékét őrzi a szülőházban. Külön örömünkre szolgált, hogy a portán álló szinbe is bemehettünk, és láthattuk annak sok funkcióját.

Ellátogattunk a híres székely író síremlékéhez is, ahol koszorút helyeztünk el a „Több tonnás hegyi beszéd”-nél.

Következő megállónk egy faszénégető telepnél volt. Kísérőnktől megtudtuk, mennyire veszélyes az égetés során keletkező sokféle gáznemű anyag. Ezért is végzik egyre kevesebben ezt a munkát.

Utunk következő helyszíne **Szováta** volt. A Medve-tó körül járására volt lehetőségünk. Kísérőnktől a tó keletkezésének történetéről, nevének eredetéről hallhattunk, illetve megtudtuk közkelettségének okát is: sós vize gyógyhatású.

Ezután a parajdi só feldolgozásának helyszíne következett. Tófalvai Kálmán sófeldolgozó megmutatta, milyen tömbökben érkezik a só Parajdról. Láthattuk, hogyan vágják, osztályozzák a darabokat. Hallottunk arról, hogy több mint 80 ásványi anyag található a sóban. Ez az oka a nagy keresletnek. Készül itt többféle testápoló termék és természetesen konyhai felhasználásra is alkalmassá teszik. Kaptunk is egy-egy adagot utóbbiból ajándékként.

Kellőképpen elfáradva érkeztünk ezután egy kézműves ételeiről ismert és elismert bemutató- és fogadóhelyre Korond egy magaslati pontján. A gyönyörű panoráma is hozzájárult ahhoz, hogy a különleges sajtok, a helyben készült vert kenyér, a mangalicaszár, a teakülönlegességek csillapítsák éhségünket, fáradtságunkat. Megkóstoltuk Tófalvi Lajos lekvár és szörpkészítő, Fábrián Csilla tejfeldolgozó és sajt készítő, Tófalvi Rozália kényérsütő termékeit, amelyek nagy sikert arattak a gyerekek és kísérőik körében.

Az ebéd elfogyasztása után a helyi kézműves mesterek munkájával ismerkedhettünk. Elsőként egy mára már eltűnőben lévő tevékenységet űző mesterhez érkeztünk. A taplások speciális munkája is az itt élők ügyességét, alkalmazkodási képességét dicséri. Ínséges időkben mindig találtak újabb megélhetési lehetőséget. Így történt ez az 1800-as évek végén, az 1900-as évek elején. A bükkerdőkben megjelenő taplógombát kezdték begyűjteni, majd megmunkálni. Mára már alig akad mestere Korondon is. Szerinte a világon pedig szintén eltűnőben van a mesterség. Láthattuk, hogyan válik a taplóból kézügyesség és elszántság segítségével pl. kalap, táskák, kulcstartók. Egy hűtőmágnes elkészítésében pedig mi magunk is segédkezhettünk.

Ezután egy szövőműhelyben jártunk. Az utolsó korondi szövőasszony Zsuzsa néni – aki hagyományosan az édesanyjától tanulta a mesterséget, és a nagymamája szövőszékén alkot – mutatta meg nekünk, hogyan kel új életre a fonal. Lesz belőle szőnyeg, szoknya, asztalterítő, kötény, ing, stb.

Végül egy kürtőskalács készítő műhelybe érkeztünk, ahová közeledve egyre erősebben érezhettük a finom illatokat. Örömmel fogadtuk az ajándék kürtős kalácsot, és jóízűen falatoztunk is belőle. Megismerve a mesterség eredetét, formálódását, a ma használatos ízesítési és technológiai eljárásokat, többekben megfogalmazódott az édesség otthoni elkészítése.

Számos élménnyel, ismerettel térünk vissza szállásunkra, ahol a vacsorát követően egy rögtönzött „mulatsággal” – énekkel, tánccal – zártuk le kirándulásunkat, és búcsúztunk el szállásadóinktól.

6. nap (június 9):

Korond – Marosvásárhely – Debrecen

Bőséges reggeli után elindultunk haza Korondról. Egy utolsó közös fotót készítettünk a panzió bejáratánál.

Úticsomag a szokásnak megfelelően – szendvics, gyümölcs, csokoládé, ivóvíz.

A hazafelé úton megnéztük Marosvásárhelyet, ahol a Kultúrpalotát és a Rózsák terét tekintettük meg. A Király-hágóról még visszatekinthettünk a gyönyörű dombos-hegyes vidékre.

Felejthetetlen, élményekben gazdag hat nap volt!

Kirándulásunk során a Kárpát-medencei Bakancslistás helyek közül Csíksomlyón és Székelyderzsen jártunk, ismerhettük meg a múltját és jelenét. Utunk során érintettük Kolozsvárt és Marosvásárhelyt is, melyekről az idegenvezetőtől kaptunk információkat.

III. Értékelő szakasz

A) Értékelő órákat tartottunk.

Az utazás utáni héten osztályfőnöki órán (június 12.) a kiránduláson részt vevők élménybeszámolót tartottak az itthon maradottaknak. A kiránduláson készült képek segítségével idézték fel élményeiket.

B) Téma napot tartottunk

2024. június 20-án a DÖK-nap keretében, ahol:

1. A kiránduláson résztvevő gyerekek bemutatót készítettek, melynek keretében napokra lebontva az utazás eseménytörténetével, látnivalóival – ppt-vel szemléltetve –, személyes tapasztalataikkal az iskola mozijában egy rövid képzeletbeli utazásra invitálták diáktársaikat évfolyamonként.

2. Az iskola aulájában tabló-és fotókiállítást állítottunk össze.

3. Osztályok közötti vetélkedőt rendeztünk, melynek témája a határon túli magyarság volt. Tantárgyakhoz (irodalom, történelem, földrajz, biológia-kémia, ének-zene, testnevelés, etika/hit-és erkölcsstan, digitális kultúra) kapcsolódóan állítottuk össze a feladatsorokat, melyek Erdély természeti-, épített értékeihez, híres személyekhez, találmányokhoz kötődtek.